

Svenska som andraspråk och litteratur

Lärokursens särskilda uppdrag

Enligt förordningen om timfördelning kan invandrare i stället för att följa lärokursen i modersmål och litteratur, som bestäms av skolans undervisningsspråk, helt eller delvis undervisas i svenska eller finska enligt en lärokurs som är speciellt inriktad för invandrare. Syftet med denna lärokurs är att stödja barnens och de ungas utveckling till fullvärdiga medlemmar i språkgemenskapen och ge dem språkliga förutsättningar för fortsatta studier. Undervisningen eftersträvar att utveckla elevernas multilitteracitet för att de ska kunna söka information och förstå, producera, bedöma och analysera olika slags talade och skrivna texter på svenska i daglig kommunikation, i skolarbetet och i samhället. Undervisningen ska stödja utvecklingen av de olika delområdena av språkkunskaperna samt språk som används inom olika kunskapsområden.

Det särskilda uppdraget i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är att stödja utvecklingen av flerspråkighet hos eleverna samt väcka intresse och erbjuda redskap för att utveckla språkkunskaperna under hela livet. Undervisningen i svenska som andraspråk ska i samarbete med hemmen, undervisningen i det egna modersmålet och de övriga läroämnena hjälpa eleverna att bygga upp en språklig och kulturell identitet i ett mångkulturellt och -medialt samhälle.

Kunskaper i svenska stödjer integreringen i det finländska samhället. Utgångspunkten för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är att utnyttja sådana textgenrer och språksituationer som är relevanta och viktiga för att eleven ska kunna undersöka och analysera språkets former, betydelser och användning. Språkkunskapen ska utvecklas inom alla delområden: hörförståelse, tal, läsförståelse och skrivande. Förmågan att förstå och förmågan att producera ska utvecklas samtidigt. Elevernas språkkunskaper ska utvidgas från konkret vardagsspråk till ett språk som lämpar sig för abstrakt tänkande. Eleverna ska få färdigheter att ge språkligt uttryck åt iakttagelser och företeelser och sina personliga tankar, känslor och åsikter på ett för situationen lämpligt sätt. I undervisningen ska de språk som eleverna behärskar värdesättas och utnyttjas.

En elevs behov av lärokursen svenska som andraspråk och litteratur fastställs gemensamt av de lärare som undervisar eleven. Elevens vårdnadshavare fattar beslut om valet av lärokurs. Eftersom undervisningen ska ordnas enligt elevernas ålder och förutsättningar är det viktigt att valet av lärokurs gör det möjligt för eleven att få undervisning enligt den mest lämpliga lärokursen. En elev kan studera enligt lärokursen svenska som andraspråk och litteratur om elevens modersmål inte är svenska, finska eller samiska eller eleven i övrigt har en flerspråkig bakgrund. Då behovet av lärokursen kartläggs ska också följande eventualiteter tas i betraktande: elevens kunskaper i svenska är bristfälliga inom ett eller flera delområden av språkkunskaperna och räcker inte ännu till för att eleven ska kunna delta i den dagliga interaktionen och det dagliga skolarbetet som en jämlik medlem i skolgemenskapen, eller elevens kunskaper i svenska räcker inte ännu till för studier enligt lärokursen svenska och litteratur.

En elev som studerar enligt lärokursen svenska som andraspråk och litteratur får undervisning i svenska som andraspråk antingen helt eller delvis i stället för undervisning i svenska och litteratur. Undervisningen läggs upp utgående från elevens behov att lära sig och det skede av språkutvecklingen eleven befinner sig i. Om lärokursen svenska som andraspråk och litteratur valts för en elev ska elevens utveckling och prestationer bedömas enligt målen och kriterierna för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur oberoende av i vilken undervisningsgrupp undervisningen ordnas. Det är viktigt att eleven tar del av samma texter och textgenrer som de

övriga eleverna i samma årskurs. Om en elev flyttat till Finland mitt i den grundläggande utbildningen är det viktigt att ta hänsyn till elevens språkkunskaper och tidigare kunskaper och färdigheter då målsättningarna och innehållet i undervisningen fastställs. Vid behov görs en plan för elevens lärande. Olika lärmiljöer som stödjer mångsidig utveckling av språkkunskaperna ska målinriktat användas i undervisningen, både i skolan och utanför skolan. Det är möjligt att övergå till att läsa svenska enligt lärokursen svenska och litteratur, om eleven har tillräckliga förutsättningar för att lära sig svenska enligt målsättningarna för den lärokursen.

Lärokursens uppdrag i årskurs 1–2

I årskurserna 1–2 ligger undervisningens tyngdpunkt i att skapa en grund för elevernas svenska språk och läs- och skrivfärdigheter samt i att utveckla elevernas studie- och kommunikationsfärdigheter. Undervisningens uppdrag är att väcka elevernas intresse för språk, uttryckssätt och för att tolka och producera olika slags texter.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 1–2

Lärmiljön ska utgöra en mångsidig text- och språkmiljö. Det ska finnas god tillgång till litteratur och olika slags texter som intresserar eleverna. Eleverna ska självständigt och tillsammans få producera texter som publiceras i klassen och i andra bekanta miljöer. Språket ska undersökas genom lek, till exempel med hjälp av roll-, drama- och teaterlekar. De olika delområdena ska integreras i undervisningen så att eleverna tillägnar sig olika färdigheter i läroämnet samtidigt som de lär sig att gestalta olika företeelser språkligt. Genom att bekanta sig med skolbiblioteks- eller närbiblioteksverksamheten och med olika kulturevenemang för barn utvidgas lärmiljön till områden utanför klassrummet. Den kulturella mångfalden i närmiljön och medierna ska också utnyttjas. Undervisningen ska fokusera på att dela upplevelser och öva färdigheter tillsammans och individuellt, också med hjälp av digitala verktyg. Drama ska integreras i litteraturundervisningen och i andra läroämnen, till exempel musik, gymnastik, omgivningslära.

Handledning, differentiering och stöd i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 1–2

Målet är att stödja elevens språkliga utveckling samt inläringen av läs- och skrivfärdigheter i samarbete med hemmen. Det är viktigt att identifiera språksvårigheter vad gäller tal, läsning eller skrivning och att erbjuda stöd så tidigt som möjligt. Läraren ska visa hur man läser och förstår ord, meningar och texter och skriver på olika sätt. Eleven uppmuntras att använda medier på ett mångsidigt och tryggt sätt. Språkligt begåvade elever ska erbjudas mera utmanande uppgifter, material och textmiljöer. Alla elever oavsett kön ska stödjas så att de hittar texter och arbetssätt som intresserar dem.

Bedömning av elevens lärande i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 1–2

Bedömningen ska handleda och sporra eleverna. Genom att diskutera med eleverna och genom att ge och ta emot respons styr läraren såväl hela undervisningsgruppen som den enskilda elevens lärande och framsteg. I årskurs 1–2 är utgångspunkten och målet för bedömningen av lärandet att ge en helhetsbild av elevens språkliga utveckling inom alla målområden. Genom den respons som baserar sig på bedömningen ska elevens kommunikativa färdigheter, verbala uttrycksförmåga samt utvecklingen av grundläggande läs- och skrivfärdigheter beaktas. Genom respons som baserar sig på utvärdering av elevens språkliga utveckling ska eleven få information om sina språkliga styrkor och om hur de språkliga och kommunikativa färdigheterna har utvecklats. Eleven ska också få mångsidig feedback om hur hen förstår och använder språket, uttrycker sig, deltar i diskussioner och tolkar och producerar texter. Det är viktigt med uppmuntrande respons inom de olika färdighetsområdena.

Eleven ska uppmuntras att observera sina egna modersmålskunskaper och vårdnadshavarna ska ges tillräcklig information om hur deras barns språkliga färdigheter, inklusive läs- och skrivfärdigheter, utvecklas.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen inom alla lärokurser i läroämnet modersmål och litteratur är följande

- framsteg i förmågan att uttrycka sig och kommunicera samt att utveckla ordförrådet
- framsteg i läsfärdigheten, textförståelsen och läsintresset
- framsteg i förmågan att producera texter, speciellt att skriva för hand och använda tangentbord
- framsteg i förmågan att förstå språk och kultur, speciellt då det gäller att reflektera över vardagsspråket och ords betydelser.

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur i årskurs 1–2

Eleverna lär sig språk och kommunikationsfärdigheter och utvecklar sin förmåga att arbeta med texter genom att använda språk i olika situationer och arbeta mångsidigt med språk. Innehållet i undervisningen väljs så att eleverna får möjlighet att vidga de färdigheter som har en anknytning till språk, litteratur och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Undervisningens innehåll ska stödja målsättningarna och utnyttja elevernas erfarenheter och lokala möjligheter. Innehållet formas till helheter för de olika årskurserna.

I1 Att kommunicera

Eleverna tränar artigt språkbruk, att fråga, svara, begära, berätta, uttrycka åsikter och berätta om sina känslor i olika situationer i vardagen och i skolan. Eleverna övar sig på att lägga märke till hur språket fungerar i olika situationer: artighetsfraser, åsikts- och känslouttryck, frågeformulering samt att ange nutid och förfluten tid i berättelser. Eleverna tränar uttal, hörförståelse och att lyssna och lära sig av andra. Roll- och teaterlekar samt andra interaktiva övningar utnyttjas i samband med att sagor, berättelser, ramsor och faktatexter behandlas i undervisningen.

I2 Att tolka texter

Elevernas läsfärdigheter och läsförståelse främjas genom användning av begreppen text, bild, rubrik, stycke, mening, punkt, ord, stavelse, bokstav och fonem. Eleverna tränar att läsa gemensamt och individuellt valda skönlitterära texter och faktatexter, undersöker vad de betyder och hur de är uppbyggda samt kopplar det lästa till de egna erfarenheterna och delar med sig av sina läsoplevelser. Eleverna arbetar bland annat med bilder, barnlitteratur och enkla fakta- och medietexter. Eleverna bekantar sig med olika sätt att uttrycka tid, ordningsföljd och miljö i synnerhet i berättande och beskrivande texter. Eleverna tränar lässtrategier, vidgar ordförrådet och uttrycksförmågan och lär sig att känna igen berättelsens grundelement (huvudperson, plats, tid och händelseförlopp).

I3 Att producera texter

Eleverna bekantar sig med olika textgenrer och deras typiska drag, såsom ordförråd, fraseologi och språkliga strukturer. Eleverna övar sig på att producera olika slags skrivna och talade texter både

individuellt och tillsammans med andra. Skrivfärdigheterna tränas både för hand och på tangentbord.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Eleverna reflekterar över språkets och kulturens betydelser i olika kommunikationssituationer i skolan samt i olika texter som eleverna hör eller läser. Eleverna tränas att ge akt på olika språk och talspråkliga varianter i skolan, i medier och på fritiden. Eleverna övar sig att använda språkliga begrepp för att förstå hur en diskussion fungerar. Eleverna söker litteratur som intresserar och bekantar sig med berättelser, lekar och festtraditioner inom olika kulturer.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Eleverna ges modeller för olika språksituationer som har med skolan och lärandet att göra och de får bekanta sig med texter i olika läroämnen. Eleverna genomför enkla uppgifter i informationssökning med koppling till olika läroämnen, både självständigt och tillsammans med andra. Eleverna observerar sin omgivning, tolkar bilder och skriver texter samt tränar att förmedla information genom att berätta. Eleverna övar sig att använda digitala verktyg för att skaffa information, för att lära sig och för att utvärdera sitt lärande. Elevers kunskaper i det egna modersmålet används som stöd för lärandet.

Mål för undervisningen

M1 uppmuntra eleven att använda sina kommunikations- och samarbetsfärdigheter i olika kommunikationssituationer i skolan och i vardagen samt stärka förmågan att lyssna och förstå det som sägs

Målområde

Att kommunicera

Innehållsområden

I1 Att kommunicera

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

M2 träna och uppmuntra eleven att berätta om sina tankar och känslor och att diskutera olika ämnen samt stärka ordförrådet och de uttryckssätt som behövs för det

Målområde

Att kommunicera

Innehållsområden

I1 Att kommunicera

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

M3 uppmuntra eleven att utveckla sitt mod att uttrycka sig språkligt och kroppsligt samt stärka elevens fantasiförmåga genom att uppmuntra eleven att delta och uttrycka sig mångsidigt, även med hjälp av drama

Målområde

Att kommunicera

Innehållsområden

I1 Att kommunicera

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

M4 motivera och handleda eleven att lära sig läsa och utveckla sitt ord och begreppsförråd**Målområde**

Att tolka texter

Innehållsområden

I2 Att tolka texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

M5 uppmuntra eleven att läsa och diskutera texter och litteratur som lämpar sig för åldern och språkkunskaperna**Målområde**

Att tolka texter

Innehållsområden

I2 Att tolka texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

M6 handleda eleven att träna produktion av olika textgenrer och att behärska de ord och språkstrukturer som behövs i dem**Målområde**

Att producera texter

Innehållsområden

I3 Att producera texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

M7 handleda eleven att träna att skriva för hand och att använda tangentbord samt att planera och producera texter**Målområde**

Att producera texter

Innehållsområden

I3 Att producera texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K4 Multilitteracitet

K5 Digital kompetens

M8 uppmuntra eleven att träna grunderna i rättstavning

Målområde

Att producera texter

Innehållsområden

I3 Att producera texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K4 Multilitteracitet

K5 Digital kompetens

M9 motivera eleven att utveckla sin språkmedvetenhet genom att iaktta olika varianter av talspråk i den närmaste omgivningen och hjälpa eleven att märka att det egna språkbruket kan påverka andras språkliga beteende

Målområde

Att förstå språk, litteratur och kultur

Innehållsområden

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Delområdena inom mångsidig kompetens

K4 Multilitteracitet

K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap

K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

M10 motivera eleven att lyssna på och läsa litteratur som lämpar sig för åldern och språkkunskaperna och handleda eleven att välja litteratur som intresserar samt lära eleven använda biblioteket och bli bekant med barnkultur

Målområde

Att förstå språk, litteratur och kultur

Innehållsområden

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

M11 handleda eleven att känna igen och uppskatta olika språk och kulturer i sin miljö och att kunna sätta sig in i olika människors situationer och livsskede

Målområde

Att förstå språk, litteratur och kultur

Innehållsområden

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

M12 hjälpa eleven att utveckla en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att kommunicera, läsa, skriva och lära sig språk

Målområde

Att använda språket som stöd för allt lärande

Innehållsområden

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

M13 handleda eleven att utveckla sina språkfärdigheter i olika läroämnen och att studera i skolan viktiga textgenrer och genretypiska drag

Målområde

Att använda språket som stöd för allt lärande

Innehållsområden

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

M14 handleda eleven att observera sitt eget språkbruk och att utvärdera sitt eget språklärande

Målområde

Att använda språket som stöd för allt lärande

Innehållsområden

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Lärokursens uppdrag i årskurs 3–6

I årskurserna 3–6 är det särskilda målet att stödja utvecklingen av elevernas svenska språk samt att värna om att elevernas läs- och skrivfärdigheter vidareutvecklas och blir mångsidigare.

Undervisningen ska beakta elevernas språkfärdigheter och styrkor. Då eleverna tolkar och producerar texter handleds de samtidigt i att observera språkliga drag och litterära medel.

Repertoaren vidgas gradvis till längre texter och eleverna lär sig olika sätt att dela med sig av sina läsupplevelser.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 3–6

Målet är en språkligt stimulerande och social lärmiljö, där elevernas åsikter värdesätts och där det finns möjlighet att undersöka och producera texter individuellt och gemensamt, också med hjälp av kommunikationsteknik. Varierande texter och böcker som eleverna själva valt och som intresserar dem ska användas i undervisningen. Elevernas läsupplevelser ska breddas. Lärmiljön i modersmål ska även innefatta kultur- och medieutbudet utanför skolan. Arbetssätten ska väljas så att eleverna har möjlighet att arbeta tillsammans och dela med sig av erfarenheter och så att de olika innehållsområdena integreras naturligt med varandra. Undervisningen ska integreras med hjälp av process- och projektarbete. De kommunikativa färdigheterna och färdigheterna i drama fördjupas både med hjälp av övningar i kommunikation och drama och genom att framträda för andra. Drama och litteraturundervisning ska integreras i undervisningen i andra läroämnen.

Handledning, differentiering och stöd i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 3–6

Målet är att stödja elevens språkliga utveckling, utveckla flytande läs- och skrivfärdigheter samt fördjupa läsfärdigheten och läsförståelsen. Eleven ska stödjas att utvidga sitt ordförråd, tillägna sig begrepp, klä sina tankar i ord och utveckla sina kommunikativa färdigheter. Varje elev ska uppmuntras att läsa litteratur och andra texter i enlighet med sin färdighetsnivå och handledas att tillämpa läsförståelsestrategier, utveckla lämpliga studiestrategier och identifiera sina styrkor. Eleven ska ges både modeller och gemensamt och individuellt stöd för att utveckla rättstavningsförmågan samt förmågan att producera och bygga upp texter. Också språkligt begåvade elever ska utmanas att läsa och att ställa upp mål och hitta arbetssätt som lämpar sig för dem. Texterna och arbetssätten väljs med syfte att uppnå jämlikhet bland eleverna och jämställdhet mellan könen.

Bedömning av elevens lärande och kunnande i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 3–6

Bedömningen och responsen som baserar sig på den ska vara mångsidig, konkret och utveckla förmågan att lära sig. Bedömningen ska bli en naturlig del av lärprocessen. Den ska grunda sig på en mångsidig dokumentation av hur elevens språkliga färdigheter och förmåga att producera och tolka texter utvecklats och på elevens kunskaper om språket, litteraturen och annan kultur.

Eleven ska öva sig att utvärdera egna och andras arbete, uttryckssätt och alster. Mångsidig, analytisk bedömning som stödjer lärandet hjälper eleven att bli medveten om sina kunskaper, färdigheter och arbetsprocesser och ger eleven verktyg att utveckla dem. För att främja lärandet ska man i lärokurserna i modersmål och litteratur fokusera på grundläggande färdigheter inom de olika målområdena och de arbetsprocesser och lärstrategier som de bygger på.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i lärokurserna i modersmål och litteratur genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i modersmål och litteratur. Eleven har uppnått målen i lärokursen i modersmål och litteratur för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i modersmål och litteratur och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i lärokursen i modersmål och litteratur och i vitsordet som ska bildas. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur i årskurs 3–6

Eleverna lär sig språk- och kommunikationsfärdigheter och utvecklar sin förmåga att arbeta med texter genom att använda språk i olika situationer och arbeta mångsidigt med språk. Innehållet i undervisningen väljs så att eleverna får möjlighet att vidga de färdigheter som har en anknytning till språk, litteratur och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Undervisningens innehåll ska stödja målsättningarna och utnyttja elevernas erfarenheter och lokala möjligheter. Innehållet ska formas till helheter för de olika årskurserna.

I1 Att kommunicera

Eleverna övar tillsammans att berätta, uttrycka och beskriva åsikter utgående från olika ämnesområden och texter. Eleverna handleds att uttrycka sig mångsidigt och att utnyttja drama som ett arbetssätt. Eleverna undersöker och använder språket som en del av den dagliga verksamheten med fokus på situationsbundna fraser och uttryck, tidsuttryck i berättelser, modalitet, jämförande beskrivningar samt indirekt anföring och hur man hänvisar till någon annans tal. Eleverna ges träning i att uttala, lyssna och lära sig av det hörda. Eleverna deltar i att planera och genomföra den egna klassens och skolans interaktiva och kulturella verksamhet.

I2 Att tolka texter

Eleverna tränar att läsa skönlitteratur och olika fakta- och medietexter flytande samt att utnyttja för situationen och ändamålet lämpliga lässtrategier. Undervisningen ska främja kännedomen om olika textgenrer och litterära grundbegrepp. Eleverna lär sig att känna igen språkliga och textuella drag i berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter. Eleverna övar sig att urskilja åsikter, värderingar och informationskällor i texter och att bedöma informationens tillförlitlighet. Eleverna övar att uppfatta delarna i en mening (sats, förhållandet mellan huvudord och bestämning, satsdel) som stöd för läsförståelsen. Eleverna klassificerar ord utgående från betydelse och form. Eleverna reflekterar över hur ordböjning påverkar betydelsen och lär sig hur man böjer verb i olika tidsformer. Eleverna tränar att beskriva, jämföra och reflektera över betydelser och hierarkier hos ord, synonymer, språkliga bilder, talesätt och begrepp. Eleverna ges också träning i att ge akt på hur person och tid uttrycks i en text. Ord- och begreppsförrådet vidgas.

I3 Att producera texter

Eleverna tränar att skriva flytande, grunderna i att producera och behandla texter samt behärskning av språknormer. Eleverna tränar både individuellt och tillsammans med andra. Eleverna producerar för åldern lämpliga berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter och tränar samtidigt ordförråd, fraseologi och språkliga strukturer. Eleverna bekantar sig med skrivprocessens faser och bearbetar texter utifrån respons.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Eleverna undersöker hur olika situationer och ämnen skapar variationer i språket genom att iaktta kommunikationssituationer i skolan och på fritiden samt hur variationer kommer till uttryck i olika typer av talade och skrivna texter. Eleverna reflekterar över betydelser hos ord, fraser och texter och bekantar sig samtidigt med olika sätt att klassificera dem. Eleverna bekantar sig med kännetecknen för svenskt tal- och skriftspråk. Eleverna lär sig centrala lagbundenheter i språket (ordklasser och satser, böjning av substantiv och verb, sammansättning och avledning) och olika sätt att skapa betydelser. Eleverna bekantar sig med skön- och faktalitteratur, filmer och medietexter riktade till barn och unga och stiftar samtidigt bekantskap med biblioteket som en resurs. Eleverna bekantar sig också med nya och gamla arter av olika kulturtraditioner som har anknytning till barnens och de ungas värld.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Eleverna lär sig att dela upp läs, skriv, lyssnande och talprocesser i mindre delar och att träna delfärdigheter samt olika skriv- och lyssnartekniker. Eleverna tränar att känna igen och använda viktiga begrepp och uttryck i olika läroämnena. I undervisningen används digitala verktyg för att lära

eleverna att söka information inom olika kunskapsområden och för att eleverna ska lära sig utvärdera sitt lärande i förhållande till målen för undervisningen. Eleverna vägleds att handla etiskt med respekt för upphovsrätt och integritet. I undervisningen stärks elevernas förmåga att använda sitt eget modersmål som ett stöd för allt lärande.

Mål för undervisningen

M1 handleda eleven att stärka sin uttrycksförmåga och förmåga att uttrycka sina åsikter samt lära eleven att agera konstruktivt i kommunikationssituationer i skolan och i vardagen

Målområde

Att kommunicera

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att stärka sin uttrycksförmåga och förmåga att uttrycka sina åsikter samt lära eleven att agera konstruktivt i kommunikationssituationer i skolan och i vardagen.

Innehållsområden

I1 Att kommunicera

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Kommunikativa färdigheter och uttrycksförmåga

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven deltar i kommunikationssituationer oftast genom att lyssna.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven ger uttryck för sina åsikter genom att svara på frågor.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven deltar i olika kommunikationssituationer. Eleven uttrycker sina tankar och åsikter.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven deltar genom att ta initiativ i olika kommunikationssituationer, uttrycker sina åsikter och motiverar dem.

M2 motivera eleven att stärka förmågan att kommunicera öga mot öga samt färdigheterna att lyssna på och förstå lärarens kommunikation och annan muntlig kommunikation

Målområde

Att kommunicera

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att stärka förmågan att kommunicera öga mot öga samt färdigheterna att lyssna på och förstå lärarens kommunikation och annan muntlig kommunikation.

Innehållsområden

I1 Att kommunicera

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att agera i kommunikationssituationer och förstå muntliga texter

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan delta i en kommunikationssituation genom att lyssna och förstår tydligt visualiserat tal.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan själv agera muntligt i en kommunikationssituation. Eleven förstår varierande lärares kommunikation och andra muntliga texter.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan på ett ändamålsenligt sätt delta i en kommunikationssituation öga mot öga. Eleven förstår det merparten av lärares kommunikation och annat som hen hör.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan på ett konstruktivt sätt delta i en kommunikationssituation öga mot öga. Eleven kan urskilja det viktigaste i lärares kommunikation och annat som hen hör.

M3 handleda eleven att uttrycka sig mångsidigt både verbalt och ickeverbalt, att utnyttja sin kreativitet och att ta hänsyn till andra

Målområde

Att kommunicera

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att uttrycka sig mångsidigt både verbalt och ickeverbalt, att utnyttja sin kreativitet och att ta hänsyn till andra.

Innehållsområden

I1 Att kommunicera

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

Föremål för bedömningen

Förmåga att använda olika uttryckssätt i kommunikationssituationer

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan uttrycka sig verbalt i olika vardagliga situationer. Eleven kan komplettera sin verbala kommunikation ickeverbalt.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan delta i en diskussion kring ett ämne som står hen nära. Eleven kan uttrycka sig förståeligt.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan använda olika verbala uttryckssätt och ta hänsyn till sin samtalspart. Eleven kan hålla ett förberett anförande om ett för hen bekant ämne.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan uttrycka sig på ett ändamålsenligt sätt genom att använda olika verbala uttryckssätt. Eleven kan hålla ett förberett och till innehållet mångsidigt anförande.

M4 handleda eleven att utveckla en flytande läsförmåga samt att använda kunskap om textgenrer i textanalys och i bedömningen av informationens tillförlitlighet, både på egen hand och tillsammans med andra

Målområde

Att tolka texter

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att utveckla en flytande läsförmåga samt att använda kunskap om textgenrer i textanalys och i bedömningen av informationens tillförlitlighet, både på egen hand och tillsammans med andra.

Innehållsområden

I2 Att tolka texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att läsa flytande samt förmåga att använda kunskaper om textgenrer i tolkningen av texter

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven övar på att läsa flytande. Eleven kan identifiera de mest centrala textgenrerna.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven läser texter till största del flytande. Eleven kan identifiera en berättelse, facktext och en värderande text. Eleven övar på att använda sin kunskap om genretypiska drag i tolkningen av texter och när hen bedömer tillförlitligheten.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven läser olika textgenrer flytande. Eleven kan använda kunskap om genretypiska drag i tolkningen av texter och när hen bedömer tillförlitligheten.

Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven läser mångsidigt olika textgenrer. Eleven redogör för texter utgående från innehåll, struktur och språkliga drag samt bedömer tillförlitligheten i texten.
--	---

M5 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att tolka skrivna och talade texter genom att utnyttja lässtrategier ändamålsenligt i olika situationer

Målområde

Att tolka texter

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att utveckla sin förmåga att tolka skrivna och talade texter genom att utnyttja lässtrategier ändamålsenligt i olika situationer.

Innehållsområden

I2 Att tolka texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att tolka texter

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan läsa och förstå enkla och språkligt sett konkreta talade och skrivna texter. Eleven kan endast i liten grad utnyttja läsoch läsförståelsestrategier.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan till största del förstå talade och skrivna texter och kan uppfatta texten som helhet. Eleven övar på olika läsoch läsförståelsestrategier som främjar texttolkning.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan tolka talade och skrivna texter i olika situationer där språket används. Eleven kan i någon mån använda olika läsoch läsförståelsestrategier som främjar texttolkning.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan självständigt göra iakttagelser och dra slutsatser om talade och skrivna texter. Eleven kan använda ändamålsenliga läsoch läsförståelsestrategier.

M6 handleda eleven att utveckla sin förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser samt att vidga ordoch begreppsförrådet

Målområde

Att tolka texter

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att utveckla sin förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser samt att vidga ord- och begreppsförrådet.

Innehållsområden

I2 Att tolka texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att vidga ord- och begreppsförrådet samt att dra slutsatser om en texts betydelser

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven uppfattar texten som lösryckta delar. Eleven har ett begränsat ordoch begreppsförråd.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven uppfattar texten som en helhet. Eleven kan utnyttja texter för att vidga ordoch begreppsförrådet.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven behärskar ett tillräckligt stort ordoch begreppsförråd för att dra slutsatser om det hen läst.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Elevens ordoch begreppsförråd möjliggör en självständig och insiktsfull tolkning av texter.

M7 motivera eleven att utveckla förmågan att producera olika slags texter som behövs i vardagen och i skolan för hand och med hjälp av digitala verktyg både individuellt och i grupp

Målområde

Att producera texter

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att utveckla förmågan att producera olika slags texter som behövs i vardagen och i skolan för hand och med hjälp av digitala verktyg, både individuellt och i grupp.

Innehållsområden

I3 Att producera texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K4 Multilitteracitet

K5 Digital kompetens

Föremål för bedömningen

Förmåga att använda kunskaper om textgenrer i textproduktion, förmåga att skriva för hand och med hjälp av digitala verktyg

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan skriva texter som till sin struktur och språkligt och innehållsmässigt sett är begränsade och enkla. Elevens bristande

	kunskaper i att skriva för hand eller med hjälp av digitala verktyg kan bromsa textproduktionen.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan skriva texter som genremässigt sett kan identifieras som berättande, beskrivande och ställningstagande texter. Elevens kunskaper i att skriva för hand eller med hjälp av digitala verktyg kan i någon mån bromsa textproduktionen.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan skriva sammanhängande berättande, beskrivande och ställningstagande texter. Elevens kunskaper i att skriva för hand eller med hjälp av digitala verktyg är tillräckliga för textproduktion.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan självständigt skriva sammanhängande berättande, beskrivande och ställningstagande texter. Eleven kan smidigt skriva för hand eller med hjälp av digitala verktyg.

M8 hjälpa eleven att fördjupa förmågan att planera och producera texter både självständigt och i grupp samt att lära eleven att göra mångsidigt bruk av ord och strukturer som behövs vid textproduktion

Målområde

Att producera texter

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att fördjupa förmågan att planera och producera texter både självständigt och i grupp samt att göra mångsidigt bruk av ord och strukturer som behövs vid textproduktion.

Innehållsområden

I3 Att producera texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att producera texter

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan skriva om bekanta ämnen. Texten kan vara ickekoherent, relativt svårläst och ha ett begränsat ordförråd.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan skriva texter som är förståeliga trots grammatikaliska brister. Ordförrådet kan vara begränsat. Eleven kan i varierande grad följa skriftspråksnormer.

Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan skriva hela texter och fästa uppmärksamhet vid ordval. Grammatikaliskt sett kan strukturen vara vacklande. Eleven kan till största del följa skriftspråksnormer.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan skriva mångsidiga texter både till innehåll och språk. Den grammatikaliska strukturen är i huvudsak korrekt. Eleven har en etablerad förmåga att följa skriftspråksnormer.

M9 handleda eleven att analysera och bedöma egna texter samt att utveckla färdigheterna att ge och ta emot respons

Målområde

Att producera texter

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att analysera och bedöma egna texter samt att utveckla färdigheterna att ge och ta emot respons.

Innehållsområden

I3 Att producera texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att bedöma texter och att ge och ta emot respons

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan ta emot respons på sina texter.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan under handledning granska sina texter utgående från responsen. Eleven kan ge knapphändig respons åt andra.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan bedöma sina egna texter utgående från responsen. Eleven kan ge respons åt andra.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan bedöma och bearbeta sina texter utgående från responsen. Eleven kan ta emot och ge konstruktiv respons åt andra.

M10 handleda eleven att stärka sin språkliga medvetenhet och att iakttta situationsbundna variationer i språkbruket, egenskaper hos olika språk och lagbundenheter i svenskt tal- och skriftspråk

Målområde

Att förstå språk, litteratur och kultur

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att stärka sin språkliga medvetenhet och att iakttta situationsbundna variationer i språkbruket, egenskaper hos olika språk och lagbundenheter i svenskt tal- och skriftspråk.

Innehållsområden

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att observera och jämföra olika drag i språk och språkbruk

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan identifiera att talat och skrivet språk är olika.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan identifiera skillnader mellan talat och skrivet språk. Eleven kan uppfatta några centrala språkliga strukturer och lagbundenheter.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan identifiera språkliga strukturer och lagbundenheter samt sätt att skapa betydelser. Eleven kan beskriva variationer i den språkliga situationen.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan förstå språkliga strukturer och lagbundenheter samt hur de används. Eleven kan förstå betydelsen av språkliga val i kommunikationssituationer.

M11 motivera eleven att mångsidigt stifta bekantskap med litteratur och kultur, att uppmuntra eleven att läsa litteratur skriven för barn och unga och att dela med sig av sina läsupplevelser och att bli en aktiv biblioteksanvändare

Målområde

Att förstå språk, litteratur och kultur

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att mångsidigt stifta bekantskap med litteratur och kultur, att uppmuntra eleven att läsa litteratur skriven för barn och unga och att dela med sig av sina läsupplevelser och att bli en aktiv biblioteksanvändare.

Innehållsområden

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

Föremål för bedömningen

Kännedom om litteratur och kultur

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven läser korta texter. Eleven deltar i litterära diskussioner genom att lyssna.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven läser barnoch ungdomsböcker. Eleven berättar om det hen läst.

Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven läser barnoch ungdomsböcker. Eleven diskuterar och skriver om sina läsupplevelser och om övrig barnoch ungdomskultur.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven läser mångsidigt barnoch ungdomsböcker. Eleven granskar det hen läst ur olika synvinklar.

M12 handleda eleven att lägga märke till den kulturella mångfalden i skolan och i den övriga omgivningen, stödja elevens flerspråkiga och multikulturella identitet samt uppmuntra eleven att utnyttja och utveckla sin språkrepertoar

Målområde

Att förstå språk, litteratur och kultur

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att lägga märke till den kulturella mångfalden i skolan och i den övriga omgivningen samt får stöd för att utveckla sin flerspråkiga och kulturella identitet och lär sig att utnyttja och utveckla sin språkrepertoar.

Innehållsområden

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att lägga märke till den språkliga och kulturella mångfalden och stärka den egna flerspråkiga identiteten och språkrepertoaren

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan nämna några drag i sin egen flerspråkighet och kulturella mångfald.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan nämna några drag i näromgivningen som visar på flerspråkighet och kulturell mångfald.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan beskriva sin egen och näromgivningens flerspråkighet och kulturella mångfald.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan beskriva betydelsen av flerspråkighet och kulturell mångfald. Eleven kan jämföra likheter och skillnader i olika språk och kulturer.

M13 motivera eleven att stärka en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att använda och lära sig språk samt uppmuntra eleven att ställa upp mål för lärandet

Målområde

Att använda språket som stöd för allt lärande

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att stärka en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att använda och lära sig språk samt uppmuntra eleven att ställa upp mål för lärandet.

Innehållsområden

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

Föremål för bedömningen

Förmåga att ställa upp mål för lärandet

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan göra iakttagelser om sitt sätt att lära sig språk och sitt lärande.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan under handledning ställa upp mål för sitt lärande.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan identifiera sina styrkor och utvecklingsområden när hen lär sig språk och som språkanvändare samt ställa upp mål för sitt lärande.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan ställa upp utmanande mål för sitt eget lärande och främja gemensamt lärande.

M14 handleda eleven att lägga märke till hur språk används i olika läroämnen

Målområde

Att använda språket som stöd för allt lärande

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att lägga märke till hur språk används i olika läroämnen.

Innehållsområden

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Delområdena inom mångsidig kompetens

K4 Multilitteracitet

K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

Föremål för bedömningen

Förmåga att förstå språket i olika läroämnen

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan behandla innehållet i olika läroämnen med ett vardagligt språk.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan förstå huvuddragen i olika läroämnestexter samt av vilka delar texter är uppbyggda.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan, i kommunikationssituationer med andra, förstå språket i olika läroämnen, utgående från sin ålder.

Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan självständigt förstå när hen läser texter från olika läroämnena. Eleven kan beskriva av vilka delar texter är uppbyggda.
--	---

M15 uppmuntra eleven att utveckla kunskaper och språkliga medel för självstyrt arbete, informationssökning och för att kunna strukturera information självständigt och i grupp

Målområde

Att använda språket som stöd för allt lärande

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven lär sig att utveckla kunskaper och språkliga medel för självstyrt arbete, informationssökning och för att kunna strukturera information självständigt och i grupp.

Innehållsområden

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap

K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

Föremål för bedömningen

Förmåga att bygga upp en text och söka information

Kunskapskrav för vitsorden 5, 7, 8 och 9 i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven kan söka enskild information i givna källor. Eleven deltar i det gemensamma arbetet genom att lyssna. Eleven vet att all information inte är tillförlitlig information.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven kan söka information i bekanta eller givna källor, men använder informationen genom att upprepa den. Eleven deltar i det gemensamma arbetet. Eleven känner till tillförlitliga källor.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven kan använda information utan att kopiera den. Eleven kan främja det gemensamma arbetet. Eleven kan göra iakttagelser om trovärdiga och icketrovärdiga källor.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven kan, på basis av den information hen fått fram, självständigt producera en disponerad muntlig eller skriftlig text. Eleven kan under handledning välja ett för situationen och ämnet lämpligt sätt att hämta information. Eleven främjar ändamålsenligt det gemensamma arbetet. Eleven kan bedöma källornas tillförlitlighet.

Svenska som andraspråk och litteratur

Lärokursens uppdrag i årskurs 7–9

I **årskurserna 7–9** är det särskilda målet för undervisningen att befästa och bredda elevernas färdigheter i svenska, lärstrategier, förmåga att kommunicera samt multilitteracitet. Undervisningen tar fasta på elevernas språkfärdigheter och styrkor. Elevernas språkkunskaper, textrepertoar och kulturkännedom vidgas. Undervisningen utvecklar elevernas färdigheter för fortsatta studier, samhället och arbetslivet. I litteraturundervisningen uppmuntras eleverna att läsa mångsidigt och analytiskt samt att få läsupplevelser.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 7–9

Målet är att skapa en social lärmiljö som utvecklar förmågan att lära sig och erbjuder gott om språklig stimulans samt möjligheter att söka, använda och producera information, även om stora texthelheter och även i multimediala miljöer. Lärmiljön i modersmål ska även innefatta kultur- och medieutbudet utanför skolan. Arbetssätten ska väljas så att läsförståelsestrategierna stärks och textproduktionsprocesserna blir smidigare. Eleverna ska producera texter individuellt och tillsammans, också med hjälp av kommunikationsteknik. Undervisningen ska integreras med hjälp av process- och projektarbete och arbetssätten ska väljas så att de olika innehållsområdena integreras naturligt med varandra. Drama ska integreras i olika innehållsområden, i synnerhet i litteraturundervisningen och i undervisningen i andra läroämnen. Undervisningen i modersmål och litteratur kan på ett naturligt sätt samordnas med till exempel undervisningen i främmande språk, historia, geografi och bildkonst. Genom kommunikationsövningar stärks varje elevs uppfattning om sitt sätt att kommunicera.

Handledning, differentiering och stöd i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 7–9

Målet för undervisningen är att stödja varje elevs lärande i och utanför skolan genom att hjälpa hen att hitta och använda lämpliga studiestrategier och identifiera sina styrkor. Eleverna ska uppmuntras att bland olika texter hitta och välja sådana som intresserar och är lämpliga med tanke på elevernas läsfärdighet och sätt att läsa, och att självmant läsa litteratur och andra texter. Eleverna ska också handledas att röra sig tryggt och ansvarsfullt i medievärlden. Individuell handledning och respons ska ges för att utveckla elevens kommunikativa färdigheter och förmåga att producera texter. Eleverna ska få handledning och stöd vid eventuella språkliga inlärningssvårigheter och för att lära sig begrepp och klä sina tankar i ord. Också språkligt begåvade elever ska utmanas att till exempel utveckla sin läskompetens och att ställa upp mål och hitta arbetssätt som lämpar sig för dem. Texterna och arbetssätten ska väljas så att eleverna bemöts jämlikt och jämställt oberoende av kön.

Bedömning av elevens lärande och kunnande i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 7–9

I årskurs 7–9 ska bedömningen av elevens lärande vara mångsidig, riktgivande och uppmuntrande. En respons som är uppmuntrande och konstruktiv stärker elevernas motivation och hjälper dem att utveckla sina språkliga färdigheter samt att hitta sina egna styrkor. Eleverna ska kontinuerligt få information om sina studieframgångar och hur väl de presterat i förhållande till målen. Bedömningen ska bli en naturlig del av lärprocessen. Genom en stödjande och analyserande bedömning av elevernas kunskaper kan man hjälpa eleverna att bli medvetna om sina egna kunskaper och färdigheter och sina arbetsprocesser och ge dem verktyg för att utveckla dessa. Alla målområden är lika viktiga i bedömningen av elevens lärande i årskurserna 7–9. Bedömningen ska vara mångsidig och grunda sig på såväl muntliga och skriftliga prov på kunnande som på lärarens observationer i olika lärsituationer. Eleverna ska ges möjlighet att visa prov på kunnande på ett

mångsidigt sätt. Färdigheter för självvärdering och kamratrespons utvecklas som en del av den formativa bedömningen.

Slutbedömningen infaller det läsår då studierna i modersmål och litteratur avslutas som ett för alla gemensamt läroämne i årskurs 7, 8 eller 9 i enlighet med timfördelningen som beslutits och beskrivits i den lokala läroplanen. Slutbedömningen ska beskriva hur väl och i vilken mån eleven uppnått målen i lärokursen i modersmål och litteratur då studierna avslutas. Då slutvitsordet bildas ska man ta i beaktande alla mål och de därtill hörande kunskapskraven för slutbedömningen i modersmål och litteratur som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen, oberoende av för vilken årskurs 7, 8 eller 9 enskilda mål har ställts upp i den lokala läroplanen. Slutvitsordet är en helhetsbedömning som ska bildas utgående från målen och kunskapskraven för modersmål och litteratur. Eleven har uppnått målen i lärokursen för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i modersmål och litteratur och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för slutbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i slutbedömningen i modersmål och litteratur och i slutvitsordet som ska bildas utgående från slutbedömningen.

I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur i årskurs 7–9

Eleverna lär sig språk- och kommunikationsfärdigheter och utvecklar sin förmåga att arbeta med texter genom att använda språk i olika situationer och arbeta mångsidigt med språk. Innehållet i undervisningen väljs så att eleverna får möjlighet att vidga de färdigheter som har en anknytning till språk, litteratur och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Innehållet ska stödja målsättningarna och utnyttja elevernas erfarenheter och lokala möjligheter. De enskilda innehållsområdena ska användas för att bilda helheter för de olika årskurserna.

I1 Att kommunicera

Eleverna tränar formella kommunikationssituationer, att argumentera, kommentera, referera samt att hålla och åskådliggöra en muntlig presentation. Eleverna tränar sina färdigheter att arbeta genom att diskutera olika ämnen och texter. Eleverna undersöker och använder språket i olika funktioner och situationer och övar samtidigt etablerade fraser och uttryck, familjära och formella uttryck, modalitet, hur man uttrycker sin åsikt kraftigt och mera dämpat, samt sammanfattar och hänvisar till någon annans tal. Eleverna övar sig att lyssna och förhålla sig kritiskt till det hörda och att använda det hörda som modell för sin egen kommunikation. Eleverna tränar förmågan att uttrycka sig genom tal och helhetsgestaltning (med medel som är kopplade till kropp, ljud, tid och rum). Eleverna tränar att hålla förberedda muntliga presentationer.

I2 Att tolka texter

Eleverna fördjupar sig i att läsa mångsidigt och analysera texter som är viktiga med tanke på studier, samhälle och kultur. Texterna läses med fokus på värderingar, ideologier och påverkningsmedel (hur tolkningen påverkas av perspektiv, meningsstruktur, benämningar på personer och företeelser, språkliga bilder och ironi). Undervisningen befäster elevernas förmåga att tillämpa lässtrategier

dynamiskt och vidgar elevernas ord- och begreppsförråd. Eleverna tränar att analysera i synnerhet förklarande, argumenterande och instruerande texter med fokus på språkliga drag samt att känna igen litterära stilriktningar i texter. Eleverna övar att analysera egna och andras texter samt att ge och ta emot respons.

I3 Att producera texter

Eleverna producerar i synnerhet förklarande, argumenterande och instruerande texter och vidgar samtidigt sin repertoar av textgenrer. Eleven handleds att göra mångsidigt bruk av ordförråd, fraseologi och språkliga strukturer (bl.a. strukturer som koncentrerar formuleringen) i sina texter. Undervisningen stärker behärsknigen av skrivprocessens olika faser och bruket av olika informationskällor. Eleverna tränar olika stilarter och register samt olika sätt att uttrycka person och tid på ett konsekvent sätt i en text. Eleverna lär sig att välja lämpliga uttryckssätt för olika texter.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Eleverna undersöker texter och reflekterar över språkets betydelser och strukturer (satsdelar, ordböjning) samt hur språkliga val påverkar hur en text tas emot. Eleverna jämför det svenska språket med andra bekanta språk och undersöker hur olika språk påverkar varandra. Eleverna bekantar sig med språksituationen i Finland och med de centrala skedena i svenska språkets utveckling. Eleverna bekantar sig med litteratur, film, teater och mediekultur. Elevernas förståelse av den kulturella mångfalden stöds genom att kulturella upplevelser från olika tider och olika håll i världen jämförs. Eleverna undersöker mediernas funktion i det egna livet och i samhället kritiskt.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Undervisningen stödjer elevernas förmåga att läsa, skriva, lyssna på och tala texter inom olika kunskapsområden. Eleverna jämför hur språk används i vardagen och inom olika kunskapsområden. Undervisningen stärker elevernas förmåga att använda digitala verktyg för att söka information, lära sig och utvärdera sitt lärande. Undervisningen fördjupar elevernas förmåga att använda sitt eget modersmål samt andra bekanta språk som stöd för allt lärande.

Mål för undervisningen

M1 uppmuntra eleven att utveckla sina färdigheter att handla målinriktat, etiskt och konstruktivt i kommunikationssituationer i skolan och i samhället

Målområde

Att kommunicera

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven utvecklar sina färdigheter att handla målinriktat, etiskt och konstruktivt i kommunikationssituationer i skolan och i samhället.

Innehållsområden

I1 Att kommunicera

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Att utveckla kommunikativa färdigheter

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven deltar i förutsebara kommunikationssituationer genom att lyssna aktivt.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven deltar muntligt och på ett konstruktivt sätt i kommunikationssituationer i skolan.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven främjar med sitt agerande en lyckad kommunikationssituation.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven tar initiativ i olika kommunikationssituationer och anpassar sitt tal enligt situationen.

M2 handleda eleven att fördjupa förmågan att förstå formellt tal, den muntliga kommunikationen i undervisningen och talade medietexter**Målområde**

Att kommunicera

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven fördjupar sin förmåga att förstå formellt tal, den muntliga kommunikationen i undervisningen och talade medietexter.

Innehållsområden

I1 Att kommunicera

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

K5 Digital kompetens

Föremål för bedömningen

Förmåga att förstå i kommunikationssituationer

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven förstår talade texter på vardagligt språk som åskådliggörs tydligt.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven förstår talade texter på vardagligt språk och tar reda på deras betydelse tillsammans med de andra.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven förstår huvuddragen i muntliga kommunikationen i undervisningen och i talade medietexter som behandlar teman som är bekanta för eleven.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven urskiljer den väsentliga informationen i den muntliga kommunikationen i undervisningen och i talade medietexter samt utvärderar vad hen har hört. Eleven kan ta emot information i formella talsituationer.

M3 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att uppträda och uttrycka sig målmedvetet i olika situationer och med hjälp av olika uttryckssätt

Målområde

Att kommunicera

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven utvecklar sin förmåga att uppträda och uttrycka sig målmedvetet i olika situationer och med hjälp av olika uttryckssätt.

Innehållsområden

I1 Att kommunicera

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

Föremål för bedömningen

Förmåga att uppträda

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven uttrycker sig själv i olika vardagliga situationer eller berättar om något ämne som intresserar hen på det sätt som hens språkkunskaper ger möjlighet till. Eleven kompletterar sin språkfärdighet med andra uttryckssätt.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven förbereder och håller ett anförande eller en muntlig presentation om ett tema som ligger nära hen själv. Eleven uttrycker sig förståeligt.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven förbereder och håller en tydlig presentation om ett tema som förutsätter att hen söker information. Eleven uttrycker sig på ett för situationen lämpligt sätt.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven förbereder och håller en sammanhängande och till sitt innehåll mångsidig och åskådlig presentation. Eleven uttrycker sig målmedvetet och ändamålsenligt.

M4 handleda eleven att använda sin kunskap om textgenrer för att tolka texter, vidga elevens ordoch begreppsförråd och använda lässtrategier effektivt samt utveckla sin förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser utgående från texten, orden och de språkliga strukturerna

Målområde

Att tolka texter

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven använder sin kunskap om textgenrer för att tolka talade, skrivna och multimediala texter, utvidgar sitt ordoch begreppsförråd, använder effektivt lässtrategier och strategier för att förstå text och drar slutsatser om en texts betydelser utgående från texten, orden och de språkliga strukturerna.

Innehållsområden

I2 Att tolka texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att använda kunskaper om textgenrer i tolkningen av talade, skrivna och multimediala texter

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven förstår varför texter skiljer sig från varandra. Eleven känner igen några särdrag för de vanligaste textgenrerna. Eleven förstår bristfälligt innehållet i en text.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven känner igen de vanligaste textgenrerna. Eleven förstår texter som behandlar ämnesområden som är bekanta för hen och kan uppfatta texten som helhet. Eleven tar reda på nyckelord för att förstå huvudtanken i texten. Eleven använder texter för att utvidga sitt ord- och begreppsförråd.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven identifierar strukturen och de språkliga särdragen i olika textgenrer. Eleven utvidgar aktivt sitt ordoch begreppsförråd genom att läsa olika slags texter. Eleven använder ändamålsenliga strategier för att tolka texter.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven särskiljer mellan strukturen och de språkliga särdragen i olika textgenrer med hjälp av ändamålsenliga begrepp. Eleven utvecklar sitt ord- och begreppsförråd så att det är tillräckligt för att hen självständigt kan tolka och utvärdera texter.

M5 handleda eleven att tolka texter kritiskt både självständigt och i grupp

Målområde

Att tolka texter

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven övar sig på att kritiskt tolka talade, skrivna och multimediala texter både självständigt och i grupp.

Innehållsområden

I2 Att tolka texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att tolka talade, skrivna och multimediala texter

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven läser och förstår enkla texter med ett konkret språk och i för eleven bekanta situationer. Eleven ställer frågor och uttrycker åsikter utifrån texterna tillsammans med andra och självständigt.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven läser och förstår texter, även abstrakta sådana, som är lämpliga för hens ålder. Eleven drar slutsatser om texterna och framför motiverade åsikter om textens innehåll.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven använder sin förmåga att tolka texter som en resurs för lärandet. Eleven utvärderar texter och drar slutsatser om och ställer kritiska frågor utifrån texten. Eleven förstår att andra texter inverkar på textens tolkning.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven utvärderar texternas sätt att påverka. Eleven iakttar sådana betydelser i texterna som inte är direkt uttalade, såsom textens tankegång, attityder och synpunkter. Eleven tolkar hur andra texter inverkar på textens betydelse.

M6 handleda eleven att stärka förmågan att planera, producera och bearbeta texter självständigt och tillsammans med andra samt att kunna använda olika textgenrer som källor och modeller för de egna texterna

Målområde

Att producera texter

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven planerar, producerar och bearbetar texter. Eleven använder berättande, beskrivande och ställningstagande texter som modeller och källor för de egna texterna.

Innehållsområden

I3 Att producera texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att tillämpa kunskap om textgenrer i produktionen av texter

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven producerar texter som till sin struktur, sitt språk och sitt innehåll är enkla och konkreta och som berör ett ämne som är bekant för hen.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven planerar och producerar med hjälp av modeller texter om olika ämnesområden, både självständigt och tillsammans med andra. Eleven tar emot respons på sina texter. Eleven producerar texter där man känner igen

	textgenrerna men där textgenrernas typiska särdrag används bristfälligt.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven planerar, producerar och bearbetar texter där hen använder särdragen för olika textgenrer på ett ändamålsenligt sätt.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven producerar självständigt texter där särdragen för olika textgenrer används på ett mångsidigt sätt. Eleven använder också andra texter som källor för de egna texterna.

M7 hjälpa eleven att befästa kunskaperna om normerna för standardskriftspråket samt behärsningen av det ordförråd och de strukturer som behövs för olika textgenrer

Målområde

Att producera texter

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven följer normerna för standardskriftspråket i sina texter och använder de ordförråd och språkliga strukturer som är karakteristiska för olika textgenrer.

Eleven utvecklar smidighet och mångsidighet i sin textproduktion samt skriver för hand och med hjälp av digitala verktyg.

Innehållsområden

I3 Att producera texter

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K3 Vardagskompetens

Föremål för bedömningen

Förmåga att behärska skriftspråket

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven producerar texter om ämnesområden som är bekanta för hen själv. Texten kan vara icke koherent, något svårläst och skriven med ett väldigt begränsat ordförråd. Eleven kan skriva för hand och med hjälp av digitala verktyg.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven producerar texter som är förståeliga trots språkliga brister. Ordförrådet kan fortfarande vara begränsat. Elevens användning av skriftspråksnormer är osäkert.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven producerar koherenta texter och använder ändamålsenliga ord och strukturer i dem. Eleven följer skriftspråksnormerna tämligen väl. Eleven kan skriva flytande för hand och med hjälp av digitala verktyg.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven producerar texter som innehållsmässigt och språkligt är mångsidiga. Eleven följer skriftspråksnormerna väl.

M8 handleda eleven att fördjupa sin språkliga medvetenhet och intressera sig för språkliga fenomen, hjälpa eleven att känna igen språkliga strukturer, olika register, stildrag och nyanser och förstå betydelser och följder av olika språkliga val

Målområde

Att förstå språk, litteratur och kultur

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven blir intresserad av språkliga fenomen. Eleven känner igen språkliga strukturer och använder formellt och informellt språk som en resurs för språkanvändningen samt använder språkliga stildrag och nyanser. Eleven förstår betydelser och följder av olika språkliga val.

Innehållsområden

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Delområdena inom mångsidig kompetens

K4 Multilitteracitet

Föremål för bedömningen

Förmåga att utveckla språklig medvetenhet

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven observerar att språkbruket varierar i olika situationer. Eleven identifierar skillnaderna mellan skrivet och talat språk. Eleven uppfattar gränserna mellan satser och känner igen verbet i centrum av satsen.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven reflekterar över textens språkliga och textuella drag och deras betydelser tillsammans med andra. Eleven känner igen formellt och informellt språkbruk och skillnaderna mellan olika språkliga stilar. Eleven kan dela in satsen i satskonstruktionens olika delar.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven uppfattar och skiljer mellan språkliga och textuella drag i texter och deras betydelser med hjälp av ändamålsenliga begrepp. Eleven förstår formellt och informellt språkbruk och effekterna av olika språkliga stilar. Eleven förstår betydelser och följder av olika språkliga val.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven drar slutsatser om texters språkliga och textuella särdrag. Eleven utnyttjar formellt och informellt språk i sitt språkbruk. Eleven förstår vilken inverkan språkliga val har för hur betydelsen byggs upp i en text.

M9 inspirera eleven att bekanta sig med olika litteraturgenrer, den svenska och i synnerhet den finlandssvenska litteraturen, dess historia och kopplingar till världslitteraturen samt att handleda eleven att känna till hur olika texter förhåller sig till varandra

Målområde

Att förstå språk, litteratur och kultur

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven läser och tolkar svenskspråkig litteratur, i synnerhet modern finlandssvensk litteratur. Eleven bekantar sig med den finlandssvenska litteraturens viktigaste skeden och deras kopplingar till världslitteraturen. Eleven förstår hur litteraturgenren och andra texter påverkat ett verk.

Innehållsområden

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

Föremål för bedömningen

Förmåga att analysera och tolka skönlitteratur

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven läser korta och lättförståeliga svenskspråkiga skönlitterära texter. Eleven skiljer mellan fiktiva texter och andra texter. Eleven förstår att olika texter har skrivits vid olika tidpunkter. Eleven identifierar med hjälp av modeller kopplingar mellan texter.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven läser svenskspråkiga, även finlandssvenska, skönlitterära texter och diskuterar sina läsupplevelser med de andra. Eleven känner till några litteraturgenrer och kan identifiera till vilken genre en text hör.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven läser och kan analysera en skönlitterär text. Eleven kan nämna centrala verk i den finlandssvenska litteraturen. Eleven kan särskilja litteraturgenrernas särdrag i texter som hen läser.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven läser mångsidig svenskspråkig litteratur och analyserar och tolkar det hen läst genom att diskutera och skriva om sina upplevelser. Eleven känner till den finlandssvenska litteraturen och dess förhållande till världslitteraturen.

M10 hjälpa eleven att vidga sin kulturuppfattning och att redogöra för flerspråkighet och kulturell mångfald i skolan och i samhället samt att se kulturella likheter och kulturbundenheter i och mellan olika företeelser

Målområde

Att förstå språk, litteratur och kultur

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven förstår betydelsen av språklig och kulturell mångfald i skolan och i samhället. Eleven ser skillnader och likheter mellan kulturer samt kulturbundenheter i och mellan olika företeelser.

Innehållsområden

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

Delområdena inom mångsidig kompetens

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

Föremål för bedömningen

Förmåga att utveckla kulturell medvetenhet

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven känner till att det förekommer flerspråkighet och kulturell mångfald i alla samhällen. Eleven kan identifiera och kan beskriva kulturella och kulturbundna företeelser i sin närmaste omgivning.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven identifierar flerspråkighet och kulturell mångfald på individnivå och i den nära omgivningen. Eleven breddar sina kulturella erfarenheter och kan berätta om dem.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven redogör för vad flerspråkighet och kulturell mångfald innebär i samhället. Eleven kan redogöra för sina kulturella erfarenheter. Eleven observerar att kulturen samt individers verksamhet och olika gruppbildningar påverkar varandra.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven framför synpunkter på vad flerspråkighet och kulturell mångfald betyder för hen själv och för samhället. Eleven deltar aktivt i att skapa gemensamma kulturella upplevelser.

M11 handleda eleven att befästa en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att kommunicera, läsa, producera texter och lära sig språk, handleda eleven att iaktta och jämföra olika inlärningsstilar och sätt att lära sig samt att lära sig av andra

Målområde

Att använda språket som stöd för allt lärande

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven stärker en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att lära sig och använda språk. Eleven jämför och använder olika sätt att lära sig både självständigt och i grupp.

Innehållsområden

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K2 Kulturell och kommunikativ kompetens

K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

Föremål för bedömningen

Förmåga att utveckla sitt eget sätt att lära sig språk

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven gör iakttagelser om hur hen lär sig språk och sina egna sätt att lära sig.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven identifierar sina styrkor och utvecklingsområden när det gäller hens sätt att

	lära sig och använda språk samt ställer upp mål för sitt eget lärande.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven utvecklar sina färdigheter att lära sig språk och använder mångsidigt sin omgivning som en resurs för att lära sig språk.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven ställer upp utmanande mål för sitt eget lärande och främjar det gemensamma lärandet.

M12 handleda eleven att lägga märke till hur språket används inom olika vetenskapsområden

Målområde

Att använda språket som stöd för allt lärande

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Elevens språkkunskap utvecklas från ett vardagligt språk mot språket som används inom olika vetenskapsområden.

Innehållsområden

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Delområdena inom mångsidig kompetens

K4 Multilitteracitet

K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap

Föremål för bedömningen

Förmåga att utveckla ett abstrakt språk

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven behandlar teman som berör olika vetenskapsområden på ett vardagligt språk.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven förstår med stöd av en stark kontext språk som är rätt så kognitivt krävande och lämpligt med hänsyn till elevens ålder.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven förstår kognitivt krävande språk som är lämpligt med hänsyn till hans ålder, men behöver stöd från kontexten.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven känner till metoder för användningen av ett abstrakt språk och använder dem för att tolka texter.

M13 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att söka information samt att planera, strukturera och utvärdera sitt arbete självständigt och i grupp

Målområde

Att använda språket som stöd för allt lärande

Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen

Eleven använder ändamålsenliga sätt att söka information och följer upphovsrättsliga normer.

Eleven planerar, strukturerar samt utvärderar sitt eget arbete självständigt och i grupp.

Innehållsområden

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

Delområdena inom mångsidig kompetens

K1 Förmåga att tänka och lära sig

K5 Digital kompetens

K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap

Föremål för bedömningen

Förmåga att söka information samt förmåga att planera, strukturera och utvärdera sitt eget arbete

Bedömningskriterier för slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Vitsord	Beskrivning av kunnande
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 5	Eleven söker enstaka information från givna källor. Eleven följer upphovsrätten och förstår betydelsen av personlig integritet på nätet. Eleven planerar och utvärderar sitt eget arbete endast i liten grad.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 7	Eleven söker information från bekanta källor eller källor som hen fått, men upprepar informationen. Eleven utvärderar sitt arbete.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 8	Eleven söker information från olika källor och planerar, strukturerar och utvärderar sitt eget arbete både självständigt och i grupp. Eleven bidrar med sin egen insats i det gemensamma arbetet.
Beskrivning av kunnandet för vitsordet 9	Eleven söker och kombinerar mångsidigt information från olika källor samt jämför informationen och bedömer dess tillförlitlighet. Eleven främjar målmedvetet gemensamt arbete.